

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady modyfikującej dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 20 marca 2000 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe i dyrektywę Rady 93/6/EWG z 15 marca 1993 r. w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych

COM(2004) 486 końcowy — 2004/0155 i 2004/0159 (COD)

(2005/C 234/02)

Dnia 13 września 2004 Rada postanowiła, zgodnie z art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, odpowiedzialna za przygotowanie prac na ten temat, wydała swoją opinię dnia 14 lutego 2005 roku. Sprawozdawcą był **Guido RAVOET**.

Na 415 sesji plenarnej w dniach 9-10 marca 2005 r. (posiedzenie z dn. 9 marca 2005 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 124 do 1 przyjął następującą opinię:

1. Treść i zakres projektu

1.1 Dnia 14 lipca 2004, Komisja Europejska wydała projekt dyrektywy ⁽¹⁾ modyfikującej drugą Dyrektywę w sprawie Adekwatności Kapitałowej (93/6/EWG) i skonsolidowaną Dyrektywę w sprawie Bankowości (Consolidated Banking Directive, 2000/12/WE). Dyrektywa ta wdroży nowe Zasady Bazylejskie (Nową Bazylejską Umowę Kapitałową) w Unii Europejskiej. W dalszej części dokumentu, dyrektywa modyfikująca będzie zwana dalej Dyrektywą w sprawie Wymogów Kapitałowych (CRD).

1.2 Dyrektywa CRD będzie stosować się do wszystkich instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych działających na terenie Unii Europejskiej. Celem CRD jest ukształtowanie w Europie systemu bankowego o wysokim stopniu wyczulenia na ryzyko. Zachęci ona banki do stopniowego przyjmowania wysokoczułych metod pomiaru ryzyka przez inwestowanie w postępowanie techniczne i szkolenie kadr. Wzmocni także ochronę konsumentów i stabilności finansowej oraz sprzyjać będzie globalnej konkurencyjności przemysłu europejskiego dzięki lepszej alokacji kapitału, która zapewni biznesowi zdrowe podstawy rozwoju i innowacji.

1.3 CRD jest instrumentem prawnym stosowanym do wdrożenia w UE nowych Zasad Bazylejskich opracowanych przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego. Komitet Bazylejski został utworzony w 1974 roku przez prezesów banków centralnych krajów grupy G10. Porozumienia wydane przez Komitet Bazylejski nie są prawnie wiążące; ich celem jest ustanowienie wspólnych zasad nadzoru promujących dążenie do wypracowania wspólnego podejścia i ułatwiających harmonizację warunków konkurencji dla banków prowadzących działalność międzynarodową.

⁽¹⁾ http://europa.eu.int/comm/internal_market/regcapital/index_en.htm

1.4 Bazylejska Umowa Kapitałowa (Basel I) została opublikowana w 1988, a w roku 1999, w konsekwencji dynamicznego rozwoju strategii zarządzania ryzykiem w latach 90-tych, rozpoczęła się praca nad jej uaktualnieniem. Efektem tej pracy była Nowa Bazylejska Umowa Kapitałowa ⁽²⁾ wydana w czerwcu 2004 (zwana dalej nowymi Zasadami Bazylejskimi).

1.5 Nowe Zasady Bazylejskie podzielone są na trzy części, popularnie zwane filarami. Pilar pierwszy ustanawia minimalne wymogi kapitałowe na pokrycie ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego. Banki dysponują całą gamą rozwiązań o różnym stopniu zaawansowania. Pilar drugi to nadzorcze badanie adekwatności kapitałowej, prowadzone na zasadzie aktywnego dialogu pomiędzy bankiem a nadzorcą bankowym, w celu zapewnienia funkcjonowania prawidłowych procesów wewnętrznych, służących ocenie wymogów kapitałowych w odniesieniu do profilu grupy ryzyka. Pilar trzeci nakłada na banki obowiązek podawania do publicznej wiadomości zmian kapitałowych. Nazywa się go często dyscypliną rynkową w takim sensie, że publikowanie informacji kapitałowych sprzyja stosowaniu dobrych praktyk i wzmacnia zaufanie inwestorów.

1.6 Banki i firmy inwestycyjne dysponują całą gamą narzędzi pomiaru ryzyka kredytowego i operacyjnego, a także minimalizacji ryzyka kredytowego. Problem tkwi w nakłonieniu firm średniej wielkości do wdrażania bardziej zaawansowanych metod. Ich wdrożenie jest bardziej kapitałochłonne, ponieważ metody te opierają się na modelach opracowanych przez firmę na potrzeby własne. Pozwalają one jednak na precyzyjniejsze szacowanie ryzyka, a co za tym idzie, na obniżanie wymogów kapitałowych.

⁽²⁾ <http://www.bis.org/publ/bcbs107.pdf>

		Ryzyko Kredytowe		Ryzyko operacyjne		
Filar 1	Modele wewnętrzne	Metoda zaawansowana oparta na ratingach wewnętrznych (AIRBA)	Zaawansowane ograniczenie ryzyka kredytowego	Zaawansowana metoda pomiarowa (AMA)	Filar 2	Filar 3
	Metoda standardowa	Metoda podstawowa oparta na ratingach wewnętrznych (FIRBA)	Standardowe ograniczenie ryzyka kredytowego	Metoda standardowa (STA)		
		Metoda standardowa (STA)		Metoda wskaźników standardowych (BIA)		

2. Uwagi ogólne

2.1 Dyrektywa CRD jest narzędziem prawnym, które wdraża nowe Zasady Bazylejskie w Unii Europejskiej. Komisja wydała dyrektywę, która w dużej mierze jest zgodna z Zasadami Bazylejskimi, jednocześnie uwzględniając specyfikę unijną. Niezmiernie ważne jest osiągnięcie wysokiego poziomu zbieżności pomiędzy Zasadami Bazylejskimi a ustawodawstwem UE po to, by zapewnić bankom europejskim równe szanse z konkurentami funkcjonującymi w innych systemach prawnych stosujących Zasady.

2.2 Najważniejszą różnicą pomiędzy dyrektywą CRD a Zasadami Bazylejskimi jest to, że przepisy unijne będą się odnosić do wszystkich instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w ramach UE, podczas gdy Zasady Bazylejskie odnoszą się wyłącznie do banków prowadzących działalność międzynarodową. Poszerzony przez Komisję zakres stosowania leży w interesie zarówno depozytariuszy jak i kredytobiorców unijnych. Dobrze zarządzany i skapitalizowany system bankowy pozwoli bankom kontynuować udzielanie kredytów w ciągu całego cyklu gospodarczego. Będzie to źródłem większej stabilności w sektorze bankowym.

2.3 Korzyści dla sektora bankowego, przedsiębiorców i konsumentów w Europie będą trwałe tylko wówczas, gdy dyrektywa będzie wystarczająco elastyczna, aby dotrzymać kroku zmianom zachodzącym w branży, na rynkach i w kryteriach nadzoru. Jest to warunkiem koniecznym dla ochrony interesów depozytariuszy i kredytobiorców oraz dla utrzymania opinii o UE jako rynku zarządzanym w oparciu o dobre praktyki.

2.4 Skutecznym sposobem na osiągnięcie koniecznej elastyczności jest podejście przyjęte przez Komisję — określić

niezmiennie zasady i cele w artykułach dyrektywy modyfikującej, precyzując szczegóły techniczne w załącznikach, które łatwiej będzie zmieniać za pomocą procedury komitologicznej.

3. Uwagi szczegółowe

Komitet gratuluje Komisji wysokiej jakości projektu dyrektywy. Zdaniem Komitetu, uwagi należy sformułować do bardzo niewielu zagadnień. Niniejszy projekt zawdzięcza swą jakość konsultacjom prowadzonym na niespotykanym wcześniej poziomie, obejmujących między innymi udział w badaniach nad wpływem Komitetu Bazylejskiego, prowadzonych przez Komisję podczas procesu przekładania Zasad Bazylejskich na prawo unijne. EKES, jako organ reprezentujący zorganizowane społeczeństwo obywatelskie, pochwała tę tendencję i niezwłocznie postuluje, by współtwórcy ustawodawstwa w dalszym ciągu uwzględniali opinię uczestników gry rynkowej w procesie legislacyjnym UE.

3.1 Oddziaływanie na mniejsze instytucje kredytowe na obszarze UE

3.1.1 Komitet uważa, że w kontekście korzyści, jakie mogą odnieść konsumenci i przedsiębiorstwa w UE, zakres projektu dyrektywy Komisji jest właściwy. Ponadto, Komitet uważa, że instytucje kredytowe wszelkiej wielkości mogłyby odnieść korzyść z poprawionych przepisów regulujących wymagania kapitałowe. W tekście Komisji uzyskano rozsądną równowagę pomiędzy zachętami dla małych instytucji, by z biegiem czasu wprowadzały bardziej zaawansowane metody, a ustaleniem ram czasowych dostosowanych do ograniczonych środków pozostających w ich dyspozycji.

3.1.2 Tekst Komisji uwzględnia również kroki podjęte przez Komitet Bazylejski zmierzające do zmniejszenia obciążenia przepisami procedur udzielania kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom (MSP). Zmiany te, wyszczególnione w podrozdziale pt. „Oddziaływanie na małe i średnie przedsiębiorstwa”, rozwiewają początkowe obawy Komitetu, że efektem przyjęcia nowych zasad mogłaby być rosnąca konsolidacja europejskiej bankowości i ograniczenie oferty dla konsumentów. Pod tym względem, Komitet z zadowoleniem odnotowuje również, że analiza wpływu przeprowadzona przez PWC w kwietniu 2004⁽³⁾ stwierdza, iż jeżeli dyrektywa będzie wdrażana konsekwentnie w całej UE, to mało prawdopodobne jest, aby miała znaczący wpływ na konkurencję w sektorze bankowym.

3.2 Oddziaływanie na konsumentów

Nowe przepisy wprowadzą stabilność finansową i większą wrażliwość na ryzyko, co przyniesie konsumentom korzyści w postaci zwiększonego zaufania do systemu finansowego i znacznego ograniczenia ryzyka systemowego. Według przeprowadzonej przez PWC analizy wpływu, przejście do systemu bardziej wrażliwego na ryzyko doprowadzi do zmniejszenia ogólnego kapitału własnego banków, co z kolei spowoduje niewielkie zwiększenie PKB w UE. Lepsze przeznaczenie kapitału w gospodarce przyczyni się do osiągnięcia szerszych celów gospodarczych i społecznych UE.

3.3 Oddziaływanie na małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP)

3.3.1 Komitet przyjmuje z zadowoleniem zmiany zasad poczynione w celu podjęcia problemu udzielania kredytów dla MSP oraz uwzględnienie tych zmian przez Komisję w ujęciu europejskim. Komitet zauważa zwłaszcza, że:

- redukcja w kosztach kapitału związanych z kredytami udzielanymi małym przedsiębiorstwom została osiągnięta poprzez spłaszczenie krzywej dotyczącej operacji z klientami detalicznymi;
- niektóre banki traktują ryzyka związane z kredytami dla MSP jako ryzyka związane z klientami detalicznymi i mogą nimi administrować na zasadzie ryzyka grupowego, jako częścią portfela operacji z klientami detalicznymi;
- Komitet Bazylejski wyeliminował wymóg granulacji w odniesieniu do kredytów udzielanych małym przedsiębiorstwom, pozwalając większej liczbie banków na stosowanie warunków preferencyjnych;
- zabezpieczenia i gwarancje zyskały większe uznanie w nowych zasadach.

3.3.2 Komitet przyjmuje z zadowoleniem wyniki badania Third Quantitative Impact Study (QIS3) w tym względzie. Wyniki QIS3 pokazały, że koszty kapitałowe banków, związane z kredytami udzielanymi małym i średnim przedsiębiorstwom w portfelu korporacyjnym, pozostaną w dużej mierze stabilne dla banków stosujących standardową metodę ograniczania ryzyka kredytowego oraz obniżą się średnio o 3 % do 11 % dla banków stosujących metodą opartą na ratingach wewnętrznych

(IRB). Koszty kapitałowe z tytułu ekspozycji dla MSP kwalifikujących się do traktowania jak klienci detaliczni obniżą się średnio o 12 % do 13 % dla banków stosujących metodę standardową (STA) i do 31 % dla banków stosujących metodę zaawansowaną opartą na ratingach wewnętrznych (AIRBA).

3.4 Usunięcie zagadnień pozostawionych do samodzielnego rozstrzygnięcia państwom członkowskim Unii Europejskiej

Jednolite wprowadzenie przez państwa członkowskie dostosowanych zasad nadzoru zagwarantowałoby zarówno prawidłowy nadzór bankowy jak i realizację celów Jednolitego Rynku. Ilość i zakres zagadnień, które w zaproponowanej dyrektywie CRD pozostawiono państwom członkowskim do samodzielnego rozstrzygnięcia, może utrudnić jednolite wprowadzenie jej w życie. Komitet uważa, że zagadnienia pozostawione do samodzielnego rozstrzygnięcia powinny zasadniczo zostać usunięte w określonych ramach czasowych i przyjmuje z zadowoleniem prace, jakie w tym zakresie prowadzi Komitet Europejskiego Nadzoru Bankowego (CEBS). Jeśli pozostawi się owe zagadnienia bez zmian, wiele z nich mogłoby znacznie zakłócić działanie jednolitego rynku w odniesieniu do grup bankowych działających na poziomie międzynarodowym oraz doprowadzić do destabilizacji systemu finansowego. Co za tym idzie, zmniejszyłyby się korzyści dla depozytariuszy i kredytobiorców w UE wynikające ze wspólnych zasad, jako że wzrosłyby koszty kredytów i ograniczył wybór produktów finansowych.

3.4.1 Poziom zastosowania wymogów kapitałowych

3.4.1.1 Art. 68 dyrektywy zobowiązuje instytucje kredytowe do przestrzegania wymogów kapitałowych na płaszczyźnie indywidualnej, w ramach grupy. Artykuł 69, ust. 1 podtrzymuje prawo państw członkowskich do odstąpienia od tego obowiązku i zezwala, w przypadku grup bankowych spełniających bardzo wymagające warunki, na stosowanie wymogów w oparciu o skonsolidowane wyniki instytucji i ich filii działających na terenie danego państwa. To opcjonalne odstąpienie może doprowadzić do stworzenia nierównych warunków konkurencji w poszczególnych państwach członkowskich dla grup bankowych prowadzących działalność międzynarodową. Komitet uważa, że nie jest to zgodne z zasadami Jednolitego Rynku.

3.4.1.2 Ponadto, możliwość oceny profilu ryzyka grupy banków przez instytucję nadzorczą będzie ograniczona, jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się zastosować wymogi kapitałowe na poziomie poszczególnych instytucji kredytowych. Taki sam skutek miałyby ograniczenie skonsolidowanego nadzoru do jednostek podrzędnych działających na terenie tego państwa członkowskiego, w którym znajduje się jednostka nadrzędna. Co za tym idzie, nadzór w UE powinien być sprawowany z zasady na poziomie skonsolidowanym, z zastrzeżeniem, że instytucje kredytowe spełniają warunki gwarantujące adekwatną dystrybucję kapitału własnego pomiędzy jednostką nadrzędną a jej filiami.

⁽³⁾ Firmie PriceWaterhouseCoopers zlecono wykonanie badania dotyczącego finansowych i makroekonomicznych konsekwencji Projektu Dyrektywy autorstwa Komisji Europejskiej.

3.4.2 Ekspozycje w ramach grupy

3.4.2.1 Państwa członkowskie mają prawo ustanawiać wagi ekspozycji na ryzyko w ramach grupy według własnego uznania. Dzięki temu państwa członkowskie mogą stosować wagę ryzyka 0 % w stosunku do ekspozycji pomiędzy instytucją kredytową a jej jednostką nadrzędną, pomiędzy instytucją kredytową a jej filią lub filią jednostki nadrzędnej. Aby kwalifikować się do wagi ryzyka 0 %, siedziba kontrahenta musi znajdować się w tym samym państwie członkowskim, co instytucja kredytowa. Komitet uważa, że waga ryzyka 0 % jest właściwym odzwierciedleniem ryzyka ekspozycji w ramach całej grupy. Takie uznaniowe podejście może doprowadzić do tego, że od instytucji kredytowych w niektórych państwach członkowskich będzie się wymagało zakładania rezerw kapitałowych na pokrycie ryzyka w ramach własnej grupy, co pozostaje bez uzasadnienia względami ostrożnościowymi.

3.4.2.2 Ograniczenie wagi ryzyka 0 % do kontrahentów na terenie tego samego państwa członkowskiego byłoby niezgodne z zasadami Jednolitego Rynku. Ekspozycje w ramach grupy wobec kontrahentów w innym państwie członkowskim mają taki sam profil ryzyka jak ekspozycje wobec kontrahentów na terenie tego samego państwa członkowskiego. Wagi ryzyka 0 % powinny być z zasady stosowane dla ekspozycji w ramach grupy wobec kontrahentów na terenie UE.

3.4.3 Zaawansowana metoda pomiarowa dla ryzyka operacyjnego (AMA)

3.4.3.1 Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego określa ryzyko operacyjne jako „ryzyko bezpośredniej lub pośredniej straty powstałej w wyniku niewłaściwego lub nieudanego działania procesów wewnętrznych, osób i systemów, lub z przyczyn zewnętrznych”. Nowe Zasady Bazylejskie po raz pierwszy wprowadzają wymogi kapitałowe na pokrycie ryzyka operacyjnego; instytucje kredytowe muszą zatem opracować zupełnie nowe systemy pomiaru ryzyka operacyjnego. Jak wyszczególniono powyżej, istnieje cała gama rozwiązań dostępnych w celu dokonania takiego pomiaru. Zaawansowana metoda pomiarowa (AMA) wymaga od banków opracowania wewnętrznych modeli pomiaru, które muszą być zatwierdzone przez właściwe instytucje. Europejskie instytucje finansowe sporo zainwestowały w opracowanie tych systemów na poziomie grup, modelując pomiary ryzyka operacyjnego w zależności od branż, dla której prowadzą działalność.

3.4.3.2 W artykule 105 ustęp 4, przyznaje się państwom członkowskim możliwość zezwalania, według własnego uznania, instytucjom kredytowym na spełnianie kryteriów kwalifikujących do stosowania zaawansowanej metody pomiarowej ryzyka operacyjnego na najwyższym poziomie grupy na terenie UE. Zastosowanie zaawansowanej metody pomiarowej na poziomie grupowym na terenie UE jest zgodne z podejściem branżowym do zarządzania ryzykiem operacyjnym, ustanowionym przez europejski sektor bankowy. Gdyby banki nie mogły spełnić wymagań na poziomie grupy w UE, niemożliwe byłoby określenie dokładnego profilu ryzyka operacyjnego

grupy. Wymagania powinny być spełniane przez instytucję nadrzędną łącznie z jednostkami podrzędnymi, o ile grupa potrafi wykazać, że może adekwatnie rozdysponować kapitał na pokrycie ryzyka operacyjnego w ramach grupy.

3.4.4 Ekspozycje wobec innych instytucji według standardowej metody pomiaru ryzyka kredytowego

Równoległe z Zasadami Bazylejskimi, państwa członkowskie mają prawo, według uznania, stosować jedną z dwóch metod określania wagi ryzyka ekspozycji wobec innych instytucji (załącznik VI, ustępy 26-27 i 28-31). Może więc zaistnieć sytuacja, kiedy metoda stosowana w stosunku do instytucji kredytowej uwarunkowana byłaby krajem jej pochodzenia, a nie względami ostrożnościowymi. Instytucje kredytowe prowadzące działalność międzynarodową mogą podlegać innym rygorom finansowym niż ich konkurenci prowadzący działalność na tym samym rynku, co byłoby niezgodne z celami Jednolitego Rynku. Z tego względu w UE należałoby stosować jednolite podejście.

3.4.5 Dostosowanie terminów płatności

Równoległe z Zasadami Bazylejskimi, państwa członkowskie mają prawo, według uznania, stosować formułę efektywnych terminów płatności (ustęp 12, część 2, załącznik VII), przeznaczoną dla instytucji kredytowych stosujących zaawansowaną metodę opartą na ratingach wewnętrznych, również w stosunku do instytucji stosujących metodę podstawową. Zgodnie z formułą efektywnych terminów płatności, wymogi kapitałowe na pokrycie produktów krótkoterminowych wyliczone są w ściślejszym oparciu o rzeczywisty profil ryzyka. Instytucje kredytowe prowadzące działalność międzynarodową mogły być traktowane odmiennie pod względem merytorycznym od konkurencji prowadzącej działalność na tym samym rynku. Zdaniem Komitetu, jest to również niezgodne z celami Jednolitego Rynku. Należałoby uchylić prawo państw do podejmowania samodzielnych decyzji w tym zakresie, aby zapewnić identyczne traktowanie wszystkim instytucjom kredytowym stosującym podstawową metodę opartą na ratingach wewnętrznych.

3.5 Współpraca nadzorcza, drugi i trzeci filar

3.5.1 Komitet zgadza się z Komisją Europejską, że wraz ze wzrostem działalności gospodarczej prowadzonej w UE na poziomie międzynarodowym oraz centralizacją zarządzania ryzykiem w grupach prowadzących taką działalność, nasila się potrzeba lepszej koordynacji i współpracy pomiędzy krajowymi instytucjami nadzorczymi w UE. Ustalenie w projekcie Dyrektywy oficjalnej roli nadzorca konsolidującego stanowi wyraz poszanowania roli władz krajowych, jednocześnie oferując instytucjom wspólny punkt styczności (np. do przyjęcia metody opartej na ratingach wewnętrznych dla ryzyka kredytowego i zaawansowanej metody pomiarowej dla ryzyka operacyjnego).

3.5.2 Komitet uważa, że model nadzorca konsolidującego powinien objąć zarówno proces analizy nadzorczej, określony w filarze drugim, jak i wymogi jawności, określone w filarze trzecim. Oba filary powinny być stosowane na najwyższym poziomie konsolidacji w każdej grupie bankowej w UE. Jeżeli drugi i trzeci filar będą stosowane na poziomie poszczególnych składowych grupy, nie odzwierciedlą jej globalnego profilu ryzyka. W przypadku procesu analizy nadzorczej określonego w filarze drugim, doprowadziłoby to do stosowania nierównych zasad nadzoru w stosunku do jednostek podrzędnych grupy wewnątrz UE, co zagroziłoby realizacji celu, jakim jest poprawa oceny profilu ryzyka grup. Byłoby to wbrew interesom depozytariuszy i kredytobiorców. Jeżeli filar trzeci nie będzie stosowany na poziomie grupy, inwestorzy nie będą mogli wykorzystać publikowanych informacji do oceny kondycji finansowej grupy jako całości.

3.6 Traktowanie przedsiębiorstw inwestycyjnych

Komitet przyjmuje z zadowoleniem uwzględnienie przedsiębiorstw inwestycyjnych w przepisach europejskich. Jest to bardzo ważne dla stabilności europejskiego systemu finansowego, który w coraz większym stopniu zależy od skuteczności rynków finansowych. Komitet uważa, że tam, gdzie instytucje kredytowe i przedsiębiorstwa inwestycyjne narażone są na taki sam rodzaj ryzyka, tam powinny one, w miarę możliwości, podlegać tym samym zasadom.

3.7 Jawność nadzorcza

Komitet w pełni popiera wprowadzenie w projekcie dyrektywy systemu jawności nadzoru. Jawność ta będzie sprzyjać przejrzystości w ramach Jednolitego Rynku oraz dostarczy materiałów do debaty na temat ewentualnych zmian w systemie wymogów kapitałowych UE. Pozwoli ona również wyszukać rozbieżności merytoryczne we wdrażaniu dyrektywy. Harmonizacja warunków konkurencji w UE leży zarówno w interesie banków jak i konsumentów.

3.8 Analiza ksiąg operacyjnych

Komitet Bazylejski, wraz z Międzynarodową Organizacją Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO), międzynarodową instytucją współpracującą w zakresie regulacji rynków finansowych, podejmuje się analizy ryzyka kontrahenta i zagadnień związanych z księgami operacyjnymi⁽⁴⁾. Komitet przyjmuje z dużym zadowoleniem zaangażowanie Komisji w zapewnienie, że wyniki analizy ksiąg operacyjnych będą miały odzwierciedlenie w dyrektywie, zanim zostanie ona wdrożona. Komitet zgadza się, że praca nad ryzykiem niewywiązania się ze spłaty zobowiązań i ryzykiem kontrahenta powinna być ukończona

⁽⁴⁾ Instytucje finansowe mają dwa zasadnicze rodzaje kategorii dla swoich aktywów, „księgę banku” i „księgę operacyjną”. Większość długo- i średnioterminowych transakcji jest księgowanych w księdze banku (kredyty, lokaty itd.), natomiast księga operacyjna jest portfelem zastrzeżonym dla krótkoterminowych instrumentów finansowych, będących w posiadaniu instytucji jako dealera. Banki inwestycyjne umieszczają niemal wszystkie swoje instrumenty w księdze operacyjnej. Granica pomiędzy Księgą Banku a Księgami Operacyjnymi nigdy nie została formalnie określona.

jak najszybciej i włączona do dyrektywy przy pomocy instrumentów prawnych, którymi dysponuje Komisja. Jednakże kwestia granicy pomiędzy księgą banku a księgą operacyjną jest niezwykle techniczna i nie powinna być rozpatrywana w pośpiechu. Nieukończenie prac nad tymi istotnymi zagadnieniami mogłoby zaowocować negatywnymi konsekwencjami dla inwestorów europejskich. Komitet z zadowoleniem przyjmie bardziej dogłębną analizę tego zagadnienia i późniejsze włączenie do ustawodawstwa UE.

3.9 Termin wprowadzenia dyrektywy w życie

Komitet uważa, że termin wprowadzenia dyrektywy w życie należy ustalić na 1 stycznia 2007 r. — a nie 31 grudnia 2006 r. — dla metody standardowej oraz na 1 stycznia 2008 r. — a nie 31 grudnia 2007 r. — dla metody zaawansowanej. Nakaz wdrożenia dyrektywy do końca roku kalendarzowego wprowadziłby uciążliwe wymogi w zakresie sprawozdawczości.

3.10 Cykl koniunkturalny

Istnieją poważne obawy, że nowe zasady mogą mieć efekt pogłębiający cykl koniunkturalny. W ich następstwie banki mogą ograniczać udzielanie kredytów w czasie recesji ze względu na wyższe wymagania kapitałowe w otoczeniu o podwyższonym ryzyku. Mimo iż ograniczenia dostępności kredytów w okresach napięcia są nieuniknione, to ich zaostrzenie mogłoby pogłębić tendencje spadkowe gospodarki. Komitet z wielkim zadowoleniem przyjmuje wprowadzany przez dyrektywę CRD wymóg testowania napięć (stress testing) podczas całego cyklu gospodarczego. Zamiar kontrolowania jej wpływu na cykl koniunkturalny za pomocą sprawozdań sporządzanych przez Komisję Europejską co dwa lata i przedstawianych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie uznać wypada za minimum tego, co należy zrobić w tej dziedzinie.

3.11 Wpływ MSSF na kapitał regulacyjny

3.11.1 Rozliczenia MSSF dostarczają danych wysokiej jakości, na których, w większości przypadków, można polegać. Powinny zatem posłużyć jako punkt wyjścia dla definicji kapitału regulacyjnego. Wykorzystanie MSSF jako podstawy ustalania wymagań regulacyjnych odnośnie adekwatności kapitału również przyczynia się do ustanowienia równych szans pomiędzy instytucjami i zwiększa skalę porównawczą. Ponadto, dzięki wysokiemu poziomowi zgodności pomiędzy MSSF a przepisami dotyczącymi adekwatności kapitałowej można najprawdopodobniej uniknąć chaosu pomiędzy uczestnikami gry rynkowej, a także uprościć procedury wewnętrzne i polepszyć ich rentowność.

3.11.2 Komitet uważa, że dzięki zbieżności obu zestawów przepisów, idealnym rozwiązaniem byłaby możliwość stosowania przez banki jednego zestawu danych liczbowych i podstawy dla wszystkich ustawowych i finansowych wymogów sprawozdawczości. Jednakże, ustawodawcy mogą wybrać różne opcje w specyficznych okolicznościach, zwłaszcza tam, gdzie standardy rachunkowości nie odzwierciedlają w odpowiedni sposób ekspozycji na ryzyko. Ustawodawcy będą zatem musieli dostosować przepisy odnośnie wyników rachunkowych. Jeżeli jeden lub kilka celów nowych ram adekwatności kapitałowej zostałyby zagrożony w wyniku przeprowadzonej normalizacji, potrzebne będą filtry ostrożnościowe do oceny kapitału regulacyjnego. Ze względów operacyjnych, niniejsze działania dostosowawcze, tak zwane Regulacyjnie Przyjęte Zasady Rachunkowości (Regulatory Accepted Accounting Principles), powinny być ograniczone tylko do najważniejszych pozycji.

3.11.3 Biorąc pod uwagę powyższe, Komitet przyjmuje z zadowoleniem filtr, który został włączony przez Komisję do art. 64, ust. 4 projektu dyrektywy zgodnie ze stanowiskiem Komitetu Bazylejskiego. Komitet przyjmuje również z zadowoleniem bieżącą pracę Komitetu Europejskiego Nadzoru Bankowego związaną z opracowywaniem filtrów ostrożnościowych.

Bruksela, 9 marca 2005 r.

4. Wnioski

4.1 Projekt dyrektywy jest obecnie w trakcie pierwszego czytania w Radzie Ministrów i w Parlamencie Europejskim. Komitet uważa, że na tym etapie należy skoncentrować wysiłki na przyjęciu elastycznej dyrektywy, zgodnej z Zasadami Bazylejskimi i zachęcającej do jednolitego wprowadzenia zasad w UE.

4.2 Niezmiernie istotne jest, by dyrektywa ta została przyjęta względnie szybko, aby zagwarantować realne korzyści z poniesionych przez sektor inwestycji (od 20 do co najwyżej 30 mld euro) w ulepszone systemy zarządzania ryzykiem. Opóźnione wdrożenie dyrektywy ustawiłoby europejski sektor bankowy w gorszej sytuacji konkurencyjnej na rynku światowym, co byłoby wbrew interesom depozytariuszy i kredytobiorców. Jednakże, najważniejsza jest jakość ustawodawstwa, a współtwórcy prawa muszą uwzględnić opinie wszystkich zainteresowanych stron.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND
